

IPUINA ALDERANTZIZ

DENBORA: 4 ESKOLA-ORDU

JARDUERAK

1 Konta iezadazu ipuin bat

Helburua: Gatazken aurrean guk geuk ditugun jarrerak aztertzea. Elkarriketan eta elkarri entzuten saiatzea.

Deskripzioa: Gure jarrerak eta erantzunak ebaluatzeko modurik onenetarikoak ipuin klasikoak aztertzea da. Taldeari proposatuko diogu denek ezagutzen duten ipuin bat aztertzea: *Txanogorritxo*. Abiapuntu modura, ikasle batek ipuina kontatuko du, denek ezagutzen dugun bertsioan. Ondoren, gertatutakoa komentatuko dugu, ondoren egingo ditugun galderak erabiliz.

Orientabideak: Horrelako galderak edo antzeko beste batzuk egin ditzakegu: Zein da ipuineko zintzoa? Eta gaiztoa? Gaiztoak eta zintzoak agertzen al dira gure bizitzako beste pasarte batzuetan? Marrazki bizidunetan, adibidez? Zuen ustez, zergatik jokatu zuten pertsonaiek jokatu zuten modura? Otsoari galdetuko bagenio, nola kontatuko liguke gertatutakoa? Gai izango al zinateke ipuina otsoak ikusten duen bezala kontatzeko? Aukera ona al da? Nola konpon zezakeen beste modu batera? Ondoren, taldeari eskatuko diogu ipuinaren beste amaiera bat idatz dezala.

2 Etsaiaren irudia: Arroz-platera

Helburua: Etsaiaren irudia ezabatu eta, haren ordeaz, elkarlanaren ideia sortzea, uste baita horixe dela irtenbide egokiena alde guztientzako.

Deskripzioa: Muturreko egoera bat deskribatuko dugu, non arroz-platera erraldoia daukagun (paper-bolak eginda irudika dezakegu). Taldea plateraren inguruan eseriko da, eta, gelako beste txokoan, koilara erraldoia, bizpahiru metrokoa. Halako batean, koilara hartu eta jateko agindua emango diegu.

Orientabideak: Ebaluazioa bideratzeko, honako galdera hauek edo beste batzuk egin ditzakegu: Nola sentitu zarete? Zer gertatu da hasieran? Nola ikusi dituzue gainerako ikaskideak koilararen jabe egiteko lehiatu zaretenean? Agian, etsaiak balira bezala hartu al dituzue? Zergatik? Zerbait gogorarazten al dizue, agian eskolatik kanpo gertatzen den zerbait? Lortu al duzue denok jatea? Zuen iritziz, gertatzen al da inoiz horrelako zerbait eskola honetan? Erakutsi nahi duguna da, alegia, norberaren estrategiarik onena estrategia kolektibo txarrena izan daitekeela, eta, gainera, gure helburu berberak dituelako gurekin lehiatzen dena ez dugula zertan etsai modura hartu; luzera begira, estrategia egokiagoa bilaka daiteke guztiontzat harekin elkarlanean jardutea, kooperatzea. Etsaiaren irudia desegiteko modurik onena ikasleen arteko elkar ezagutza bultzatzea izan daiteke, gehiago delako batzen duena, bereizten duena baino.

Argibide osagarriak: 2. zikloko lan-koadernoan, koilara egiteko marrazki bat topatuko duzu. Hainbat gai erabil daitezke: egunkari-papera, zinta isolagailua erabiliz, edo bi erratz-makila.

3 Armen zama: neska eta munstroa

Helburua: segurtasuna eta askatasuna kontzeptuak lantzea. Armak erabiltzeko arazoak baloratu eta gatazkak konpontzeko bortizkeriarik gabeko irtenbideak proposatzea.

Deskripzioa: Ondoren, ipuin bat aurkeztuko dugu, zatika. Hezitzaileak zati bakoitza irakurri ondoren, galdera batzuk egingo ditu, eta arbelean idatziko ditu ikasleen erantzunak. Ondoren, irakurtzen jarraituko du.

Duela urte asko, bazen izenik gabeko erresuma bat, zuhaitzez betetako mendi-puntan kokatuta. Egun batean, bi buruko munstro bat agertu zen.

Zergatik sortu zen munstroa? Zer nahi zuen?
Zure ustez, zer egin zuen erregeak?

Bitxikeria hura ikusirik, erregeak munstroa hiltzea erabaki zuen, eta soldaduak bidali zituen haren bila.

Zure ustez, zergatik bidali zituen soldaduak?
Zeren beldur zen?
Arriskutsua al da munstroa? Ez dugu esan ahotik sua botatzen zuenik edo harpe ikaragarriak zituenik...

Munstroak erasoei erasoka erantzuten ez zien arren, erresumako fusilak eta lantzak ez ziren aski munstroa handik urruntzeko. Orduan, neska txiki bat, erregearen aginduari kasurik egin gabe —armak eskutan, etxean gordeta egotea agindu baitzuen—, munstroarengana hurbildu zen...

Zuen ustez, zergatik agindu zien erregeak herritarrei etxean gordeta egotea?
Ordura arte ba al zegoen motiborik ezkutatzeko?
Seguruago al zeuden armatuta egoteagatik? Gogoratu munstroak ez ziela erasoei erantzuten.
Zure ustez, zein izan zen neskaren erreakzioa?

... eta galdetu zion?:

—Barkatu, munstro jauna, zergatik etorri zara gure herriari traba egitera?

—Traba egitera?—erantzun zion munstroak harrituta— Nik leku garai bat behar nuen, nire bi buruek kontu diezadaten araneko alde banatan zer gertatzen den.

—Horrela bada, zergatik ez nauzu zure buru batera igotzen eta bilatzen dugu lekuren bat gure herria mehatxatuta senti ez dadin, eta zuk arana ikus dezazun?

Eta horrela egin zuten.

Zer iruditzen zaizu neskaren ideia?
Zure ustez, zergatik ez zen inor ausartu munstroarekin hitz egiten?
Zure ustez, askotan jokatzan al dugu izenik gabeko erresuma hartako biztanleek bezala?
Noiz?

Orientabideak: Ipuina amaituta, beste galdera batzuk egin ditzakegu. Adibidez: Nola sentituko zinateke zu munstroa izan bazina? Ba al zegoen motiborik hari eraso egiteko? Zergatik ez zioten lehen galdetu zer nahi zuen? Arreta gaur egungo arazoetan jartzea komeni da: adibidez, askotan "kanpotik" datorren jendeari buruz ditugun aurre-iritzietan, mehatxurik egiten ez digutenean inori eraso egiteak erakusten duen egoera absurdoan... Beldurra asko aipatzen bada, egin, adibidez, galdera hau: Zerk ematen digu beldur? Zer egiten dugu beldur horretaz babesteko?

Proposamena: Taldeari eskatu ahal diogu marrazki batzuk egitea, egoera antzeztea, etab. Ipuinaren zati bat irakurri ondoren, zereginak banatu eta taldeak irakurritako zatia antzez dezake...

4 Bestaldera iritsi

Helburua: Armen erabileraren ondorioak erakustea eta elkarlana bultzatzea.

Deskripzioa: Taldeari azalduko diogu arma konbentzionalerik edo arruntez eraso egin zaiola. Hiru azpitaldetan banatuko ditugu, ondorioen arabera: batzuk itsu geratu dira, beste batzuek beso bat galdu dute eta beste batzuek hanka (lehen taldeari begiak bendatuko dizkiogu, eta beste-ei hanka edo beso bana lotuko dizkiegu). Ikasleak gelako alde batean kokatuko ditugu eta oztopo batzuk jarriko ditugu bide erdian. Ondoren, azalduko diegu denak beste alderaino iristea dela helburua, baina ahalik eta denbora gutxienean.

Orientabideak: Ebaluazioa bi zatitan bana daiteke, helburuen arabera. Lehenik eta behin, galdetuko diegu nola sentitu diren armen erasoaren jasan ondoren. Nola sentitu zarete elbarritasunaz jabetzean? Ondoren galdetuko diegu nola moldatu diren elkarren artean, beste aldera iristeko. Kontuan hartu, arreta handiz, nola joka daitekeen gelako ikasleren bat benetan elbarria baldin bada. Ebaluaziorako lagungarri izan daiteke, baina aldeztatik kontuan hartu behar da.

5 Ekintza-proposamena: Alda dezagun!

Helburua: Arma trukatzearen garrantziaz jabetzea. Sormena eragitea.

Deskripzioa: Ikasleak hiruzpalau taldetan banatuko dira, zenbat diren. Talde batek, lantegiko muntaia-katean bezala, plastilina-zati bat hartu eta taldekideak diren beste arma moldeatuko ditu. Ondoren, Robertoren istorioa irakurriko diegu, eta, amaitzeko, bakoitzari bere arma beste zerbaiten truke aldatzeko eskatuko diegu. Hezitzaileari ondo baderitza, berriro batu daiteke taldea, figura bakarra aukeratu eta gauzatzeko. Edozein modutan, espazio bat gorde behar da gelan, azken emaitza erakusteko.

Orientabidea: Hasieran ez da komeni ikasleen irudimena baldintzatzea, hau edo beste iradokiz. Azken emaitza balioestea baino areago, horra ailegatzeko prozesua balioetsi behar da, armen ordeztatu egin daitezkeen trukeak irekitzen dituen posibilitateak nabarmendu behar baitira (lanpostuak, lurra...).

Anima zaitzete eskola arteko komunikazioa parte hartzen, Intermón Oxfam-en bitartez. Gure helbidea: <http://www.intermonoxfam.org/conectandomundos>. Hor aurkituko dituzu 1. zikloko laguntzat *Munduak Elkarlotzen*-ek egindako proposamen zehatza.

Urtarrilaren 30ean, urtero, Mahatma Gandhi-ren heriotza gogoratzen dugu, eta Ez Bortizkeriaren eta Bakearen aldeko Eskola-eguna ospatzen da. Oraindik ez baduzue parte hartu, proposatzen dizuegu, egun hori ospatzen duten beste hainbat ikastetxerekin bat egitea, egun hori dela-dela ekitaldiren bat gauzatzeko.

LMHko 2. zikloa

IPUINA ALDERANTZIZ

Autorea: Carles Vidal

êc̃p̃ escola de
cultura de pau

Intermón Oxfam

1 KONTAIDAZU IPUIN BAT

Hartu *Txanogorritxoren* ipuina eta erantzun ondoko galderei:

1. Zein da ipuineko zintzoa?

2. Zein da ipuineko gaiztoa?

3. Zein da bien arteko arazoa?

4. Nola konpontzen du arazoa egurgileak?

5. Zein ote litzateke otsoaren bertsioa?

Idatz ezazu beste amaiera bat eta marraztu

Demagun...

Irla desertu batean lur hartu duzula zure adiskideekin batera.

Egun batzuk jan gabe egon ondoren, arroz-platera RRALDOIA topatzen duzue. Haren inguruan eserita zaudete, eta tripak zarataka hasten zaizkizue.

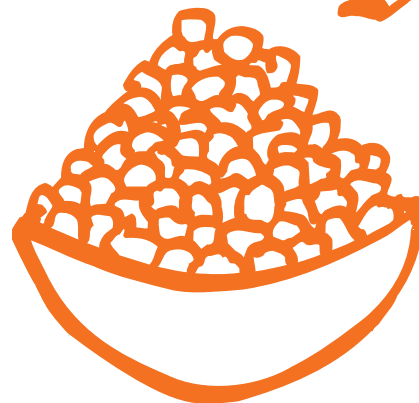
Denok daukazue jateko gogoia, baina koilara bakarra daukazue. OSO HANDIA da arroza ahora eramateko.

Adi, prest, ja!

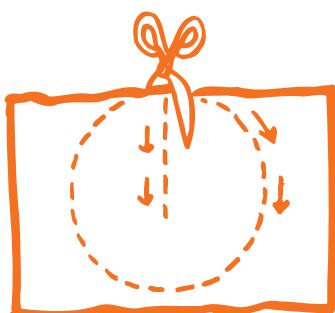
Koilara egiteko, bi erratz-makila erabil daitezke, edo biltzeko papera, zinta isolatzaileaz lotuta.

Arroza itxuratzeko, egunkari-paperez egindako bolak erabili. Katilua egiteko, koilararen oinarria egiteko plantila erabili.

Koilararen oinarria egiteko, berriz, erabili kartoi lodia, eta plantilan ikusten den modura ebaki.

Duela urte asko, bazen izenik gabeko erresuma bat, zuhaitzez betetako mendi-puntan kokatuta. Egun batean, bi buruko munstro bat agertu zen.

Bitxikeria hura ikusirik, erregeak munstroa hiltzea erabaki zuen, eta soldaduak bidali zituen haren bila.

Munstroak erasoei erasoka erantzuten ez zien arren, erresumako fusilak eta lantzak ez ziren aski munstroa handik urruntzeko. Orduan, neska txiki bat, erregearen aginduari kasurik egin gabe —armak eskutan, etxean gordeta egotea agindu baitzien—, munstroarengana hurbildu zen...

... eta galdetu zion?

—Barkatu, munstro jauna, zergatik etorri zara gure herriari traba egitera?

—Traba aegitera?—erantzun zion munstroak harrিতuta— Nik leku garai bat behar nuen, nire bi buruek konta diezadaten araneko alde banatan zer gertatzen den.

—Horrela bada, zergatik ez nauzu zure buru batera igotzen eta bilatzen dugu lekuren bat gure herria mehatxatuta senti ez dadin, eta zuk arana ikus dezazun?

Eta horrela egin zuten.

S

ALDA DEZAGUN

Kaixo, Roberto naiz
eta Mozambiken bizi naiz.

Nire herriak gerra luze bat bizi izan du. Gerra amaitu
zenean, jendeak ez zuen konfiantzarik elkarren artean,
eta jendeak etxean ezkutatu zuen arma, badaezpada ere.
Nire etxean ere bai, horrela seguruago sentitzen baikinen.

Orduan plan bat abiatu zen: armen trukea. Nire gurasoek zalantza
handiak izan zituzten, gerra berriro etorriko ote zen errezeloa bai-
tzegoen. Azkenean, ordea, ezkutuan zeukaten armaren truke,
pikatxoa, pala eta hazi-pakete batzuk hartzea erabaki zuten.

Orain, soro bat daukagu, jaten ematen diguna,
eta soberan dagoena azokan
saltzen dugu.

PARTE HARTU!

conectando_mundos

DENIP

Ez-Bortizkeriaren eta Bakearen aldeko Eskola-Eguna